

Ton, Ria en Auke Spijkerman

HET BELANG VAN FAMILIE

Wapserveen, het dorp waar Sicco Mansholt neerstreek na zijn pensioen. Het is ook het dorp waar de familie Spijkerman woont. Zeer vriendelijke en gemoedelijke mensen. Tijdens onze eerste tournee van Mansholt speelden we in een kapschuur op hun erf. Ria en Ton bestierden toen nog het bedrijf. Zoon Auke liep op dat moment stage op een melkveebedrijf in Nieuw-Zeeland. Nu is hij terug en woont op de boerderij, samen met zijn vrouw Ellen en baby Nora. Ria en Ton hebben plaats gemaakt en een huis verderop gekocht, een 'burgerhuisje' zoals Ria het met enige ironie noemt.

Als we het erf oprijden worden we begroet door de voltallige familie. Baby Nora wordt meteen getoond. En het ooievaarsnest op de nieuwe voersilo. Want gelijk met Nora kwam er een ooievaarsnest. Regelmatig werpen de vogels hun kop in de nek en beginnen te kleppen.

Ton: Ze zijn een hele tijd bezig geweest een nest te maken op dat gladde ding. Als het even waaide, gleed het nest er weer af. Uiteindelijk hebben ze een vlechtwerkje gemaakt, waarmee ze het hebben vastgezet. Nu kan het er niet meer worden afgeblazen. Wil je de nieuwe stal ook zien en de nieuwe melkstal?

We krijgen een korte rondleiding. Dit bedrijf is in bloei, zoveel is duidelijk. Als we daarna in tuin gaan zitten, valt op hoe gemakkelijk iedereen met elkaar omgaat. Ze vullen elkaar aan, vallen elkaar in de rede; een familie die elkaar door en door kent. Het bijzondere van boerderijen is dat het bijna altijd familiebedrijven zijn die door worden gegeven aan de volgende generatie. Op de leeftijd waarbij de meeste jongeren het huis uit gaan en afstand nemen van hun ouders, blijven ze hier vaak dicht bij hun ouders, waarbij er ook nog eens intensief moet worden samengewerkt. Dat maakt goede onderlinge verhoudingen extra belangrijk.

Ria: Mijn familie is al zes generaties boer in Wapserveen. Voor mij begon het boer zijn al als kind. Spelen en werken is dan eender. Na de middelbare school heb ik op de Warmerderhof gezeten, een biologisch-dynamische land- en tuinbouwschool. Later deed ik nog een cursus middelbaar kader Melkveehouderij en daar heb ik Ton ontmoet. Ton: Het was een grootschalig bedrijf toen ik hier kwam: 140 koeien, helemaal in de geest van Mansholt. Haar vader trok ook veel met Mansholt op. Ze waren beiden lid van de PvdA. Mansholt kwam op iedere vergadering en praatte dan mee. En als hij niet kon komen, dan zei hij keurig af. Ria: Mijn vader had wel interesse in biologische landbouw, maar er was geen afzet. Pas toen AH begon met een biologisch huismerk, 27 jaar geleden in 1994, zijn we biologisch geworden.

Auke: Het begint toch bij de markt. De overheid kan het sturen, maar het loopt via de markt.

Ria: We hebben het laten berekenen en toen besloten. We gingen eerst terug naar vijftig koeien, ook omdat het bedrijf moest worden gesplitst tussen mijn vader en zijn broer. We zijn daarna weer langzaam aangegroeid. Toen Auke er bij kwam, in 2015 zijn we doorgegroeid naar 95 koeien. Ton: Biologisch worden was een grote morele investering. We waren eenling in de buurt en we moesten het altijd verdedigen.

Auke: Het gold toen nog als een geitenwollensokken-ding.

Ria: Pas in 2009 veranderde dat. Het was toen een slechte tijd voor de meeste boeren, maar wij hebben toen een nieuwe trekker gekocht en een stuk land. En dat viel op.

Auke: In 2015 kwam ik in de maatschap. Daarvoor had ik stage gelopen in Nieuw-Zeeland op een bedrijf met 900 koeien. Ze waren daar heel scherp op de kosten, want dat is het enige waar je

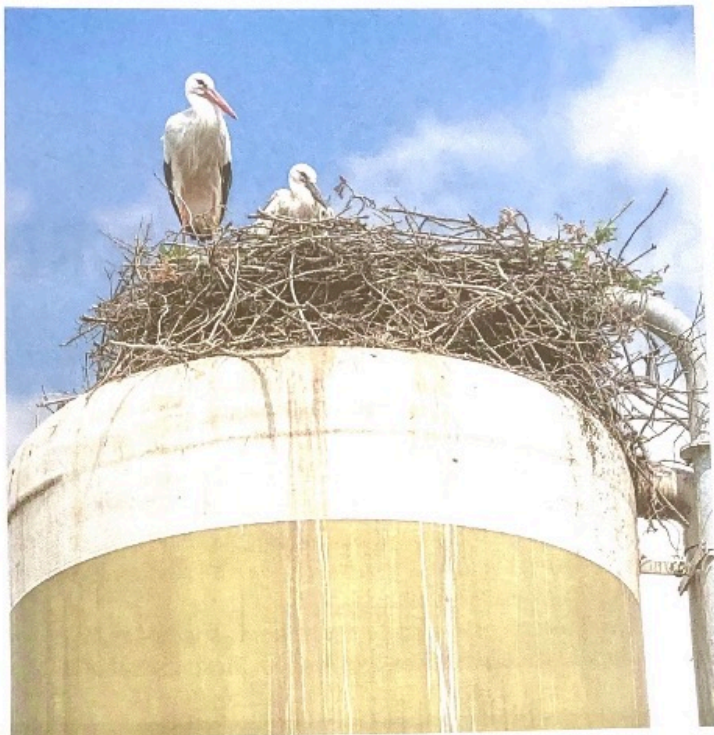
invloed op hebt. De prijzen staan vast. Investeren in machines is de beste manier om geld te verliezen, zeggen ze daar. Ton: We hebben nu wel geïnvesteerd in een nieuwe melkstal, maar investeren in de overnametijd is fiscaal heel aantrekkelijk. Ellen: Auke heeft in 2019 meegedaan met de verkiezingen voor beste graslandboer en heeft die meteen gewonnen. Auke: Waar het om draait: een grasspriet groeit het hardst in het voorjaar en wij zijn dat gaan meten en daar op gaan sturen. Dat gras moet je dus vooral niet eerst in een baal gaan stoppen. Dat is zonde van de moeite. Je moet de grasgroei optimaliseren. Kijk, als je hier een grasspriet hebt, dan zie je verschillende fases...

Auke plukt een grasspriet en geeft een college over de verschillende fases van een grasspriet en wat de juiste fase is om hem te laten verorberen, tot Ellen hem in de rede valt.

Ellen: Mag ik het even simpel uitleggen, Auke? Het gras staat in het land en we houden de koe zoveel mogelijk buiten. De koe moet het werk doen. Het enige wat wij doen, is goed meten waar ze op welk moment moeten staan.

Auke: Ze staan bij ons buiten van ongeveer 5 maart tot 11 november. En ook een flinke periode 's nachts.

Ellen: Hij is een technisch onderlegde boer, maar weet toch de emotie erbij te bewaren. Auke: Ton is heel goed in het laag houden van de kosten. Dingen juist niet doen. Machines niet kopen, al zien ze er nog zo mooi uit. Ria is de financiële adviseur. Als we een plan hebben en Ria is voor, dan gebeurt het ook. Zij onderhandelt met de bank.

Ellen: Ik woon hier, maar werk hier niet. Ik heb de lusten, maar niet de lasten.

Ria: Als er moeilijke dingen zijn, praat jij wel mee. Zij is belangrijk.

Auke: Zij werkt buiten de deur. Zij maakt veevoer.

Ellen: Ik ben een diëtist voor koeien.

Ria: Koeien zijn fantastische beesten. Het is toch een wonder dat ze van gras melk kunnen maken. Toen Ton en ik gingen verhuizen, hebben we een huis uitgezocht van waaruit we de koeien kunnen zien lopen.

Ellen: Het bijzondere van deze boerderij zijn de Trijntjes.

Ria: Dat moet je even uitleggen.

Ellen: Vroeger als je trouwde, dan kreeg je als bruidsgeschenk zes koeien mee en die heetten Trijntje. We hebben heel veel nazaten van Trijntjes. Er is nu een Trijntje 7812.

Ria: Het DNA loopt door.

Ton: Het fijne van biologisch boer zijn, is dat je ook maatschappelijk erkend wordt. Het strijkt over je hart.

Ria: Dat is een verhaspeling Ton.

Auke: Het mooie is de plek waar je werkt en woont, de koeien, dat je met de seizoenen meegaat en dat je heel blij kunt zijn, als je zeiknat thuis komt. Het moeilijke is als de seizoenen niet meewerken. De beslissingen die je moet nemen, terwijl de toekomst onzeker is. De regels en wetten die veel tijd kosten. En je geeft veel vrijheid op. Je bent gebonden.

Ria: Niet gaan fietsen omdat je er om vier uur weer moet zijn.

Ton: De discipline.

Ria: Niet uit kunnen slapen.

Ellen: Niet lekker doorzakken.

Ton: 365 dagen per jaar melken.

Auke: En er gaan altijd dingen mis rond de kerst.

Ellen: Als je naar het mooie vraagt, kijk maar eens om je heen.

Ria: Het is ook verslavend. Ik zou het heel moeilijk vinden als ik een week lang in mijn burgerhuisje moest zitten. Wat je ervan leert, is omgaan met tegenslagen.

Ellen: Maar er is geen dag dat jij geen glimlach op je gezicht krijgt.

Waar het om draait: een grasspriet groeit het hardst in het voorjaar en wij zijn dat gaan meten en daar op gaan sturen.

Dat gras moet je dus vooral niet eerst in een baal gaan stoppen.

Ria: Ja, genieten van kleine dingen, een kikker, een koekoek, boerenzwaluwen, ooievaars.

Ton: We zijn hier erg op de vogels.

Ria: Het weer zit ook vaak tegen.

Ellen: Wat ben je vandaag negatief.

Ria: Nee hoor.

Ton: Ik verlang altijd naar het voorjaar. De winters geven veel extra werk. De koeien zijn op stal en dan vriezen er dingen vast. En als je dan wilt schaatsen kan het niet.

Ellen: De jachtsneeuw dit jaar was heel mooi, maar Auke had er veel last van.

Auke: Gras gaat altijd weer een keer groeien.

Als je maar geduld hebt, komen de meeste dingen vanzelf goed.

Ria: Wij gebruiken geen antibiotica en dat gaat best goed.

Ellen: Je moet goed kijken naar de dieren.

Auke: Een koe is een verschrikkelijk hard dier. Zij kan er bij liggen, dat je denkt, hoe komt dit ooit weer goed, maar dan staat ze toch een week later weer op. Je moet niet te snel ingrijpen.

Ellen: Als ze gekalfd hebben, de uiers meteen masseren. Daarmee help je de koeien.

Ria: Je hebt geduld nodig om goed te kunnen kijken.

Auke: Data verzamelen. En ook gevoel hebben bij de dieren.

Ton: Gebruik maken van internet. Ierse sites, Nieuw-Zeelandse sites.

Ellen: Vakmanschap met koeien. Auke is een echte koeienjongen.

Auke: Ria is ook een echte koeienvrouw.

Ellen: Je moet de kleinste signalen oppikken. Een vingertop...

Ria: Je hebt er ook geduld bij nodig.

Auke: Maandagmorgen hebben we altijd bespreking. De grote dingen worden vaak snel besloten. De kleine dingen, daar kunnen we lang over doorpraten. Maar dat is goed.

En zo keuvelen we nog wat door, over de wielewaal en andere vogels die hier voorbij zijn gevlogen. Overal groen om ons heen en de broedse ooievaars boven ons kleppen tevreden door.

